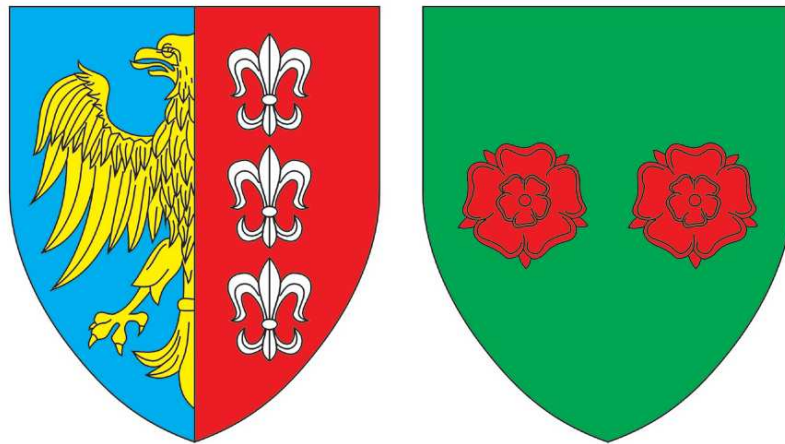

Załącznik Nr 1
do Uchwały LXIII/1441/2010
Rady Miejskiej w Bielsku-Białej
z dnia 9 listopada 2010 r.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
W BIELSKU-BIAŁEJ
NA LATA 2010-2013**

BIELSKO-BIAŁA 2010

Spis treści

Wstęp	s.3
I. Przemoc w rodzinie jako zjawisko wieloaspektowe i interdyscyplinarne.....	s.4
II. Skala rozpowszechnienia zjawiska przemocy w rodzinie.....	s.17
III. Analiza SWOT.....	s.23
IV. Założenia, cele i zadania Programu.....	s.26
V. System przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Bielsku-Białej. Realizatorzy i Partnerzy Programu.....	31
VI. Zasady finansowania Programu.....	32
Zakończenie	33
Załącznik nr 1. Harmonogram realizacji Programu.....	34

WSTĘP

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych prowadzących do rozwoju patologii społecznych.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) w art. 6 nakłada na gminy m.in. obowiązek tworzenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, opracowanie i realizację programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także tworzenie zespołów interdyscyplinarnych, natomiast określając zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat, ustawa wskazuje m.in. na opracowanie i realizację programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Konieczność podejmowania zdecydowanych działań zapobiegających przemocy w rodzinie wynika również z innych ustaw m.in. z *ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej* (Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.), *ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (Dz.U. z 2007r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.) i rozporządzeń.

Priorytetem *Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Bielsku-Białej na lata 2009-2013*, przyjętej Uchwałą Nr XXXIV/831/2008 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 9 grudnia 2008 roku jest profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przeciwdziałanie patologiom społecznym, w tym przemocy w rodzinie. Określając priorytety i cele strategiczne powyższa *Strategia* opiera się na promowaniu rozwiązań systemowych i interdyscyplinarnych, pozwalających na bardziej efektywne działania oraz preferowanie rozwiązań środowiskowych przed instytucjonalnymi. Przedmiotowa strategia, spójna ze *Strategią Rozwoju Bielska-*

Biłej do 2020 roku, stanowi podstawę tworzenia bardziej szczegółowych programów działania na rzecz osób, rodzin i środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, w tym Programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Realizacja Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Bielsku-Białej na lata 2010-2013 ma wieloletnią perspektywę, niektóre z działań przedstawionych w Programie mają charakter długofalowy, a zatem ich realizacja przeciągnie się na kolejne lata. Podczas realizacji Programu możliwe jest wskazanie nowych zadań w związku z określeniem nowych potrzeb systemu, którego funkcjonowanie poddane będzie monitoringowi. Pełna realizacja celów Programu uzależniona będzie od stopnia zaangażowania wszystkich podmiotów realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Bielska-Białej. Do opracowania niniejszego Programu wykorzystano dane uzyskane od wielu instytucji i organizacji realizujących zadania w obszarze przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

I. Przemoc w rodzinie jako zjawisko wieloaspektowe i interdyscyplinarne.

Przemoc w rodzinie nie jest zjawiskiem nowym. Choć istnieje tak długo jak sama rodzina, w Polsce stała się problemem społecznym, o którym zaczęto mówić publicznie dopiero w latach 90. XX wieku. W poszukiwaniu skutecznych form przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ochronę i pomaganie ofiarom oraz pracę z jej sprawcami, która wpływa także na bezpieczeństwo ofiar przemocy domowej, angażuje się wielu profesjonalistów i wolontariuszy, organizacji pozarządowych oraz organów administracji państwowej i samorządu terytorialnego. Zajmowanie się przemocą w rodzinie wymaga wnikliwego zrozumienia złożoności zjawisk występujących w życiu rodzinnym, a także szczególnej troski i rozwagi w trakcie interwencji.

Próbie stworzenia precyzyjnego określenia zjawiska przemocy w rodzinie można znaleźć w definicji przyjętej w 1986r. przez Radę Europy, w której przemocą domową określono każde działanie jednego z członków rodziny lub zaniedbanie,

które zagraża życiu, cielesnej i psychicznej integralności lub wolności innego członka tej samej rodziny bądź poważnie szkodzi rozwojowi jego (jej) osobowości.¹ Ogólną definicję przemocy znaleźć można także u A.Lipowskiej-Teutsch, która stanowi, że pojęcie przemocy w rodzinie obejmuje wszelkie odmiany złego traktowania tych członków rodziny, którzy nie są w stanie skutecznie się bronić.²

Pierwszą definicją przemocy w rodzinie w przepisach polskiego prawa powszechnie obowiązującego, jest definicja zawarta w art. 2 pkt 2 *Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)*, zgodnie z którą przemoc w rodzinie stanowi jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Członkiem rodziny według art. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie) jest osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.), tj. małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu, oraz inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca.

Opracowując definicję pojęcia „przemoc w rodzinie”, projektodawcy wzorowali się na roboczej definicji przyjmowanej przez polskich specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (m.in. międzyresortowy zespół „Bezpieczni w rodzinie” działający w Polsce przy Kancelarii Prezydenta RP w latach 1996-1997), według której przemoc domowa to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste (w szczególności godzące w ich życie lub zdrowie fizyczne i psychiczne). Definicja

¹ K.Browne, M.Herbert: Zapobieganie przemocy w rodzinie, PARPA, Warszawa 1999

² A.Lipowska-Teutsch: Rodzina a przemoc, PARPA, Warszawa 1995

ta podkreśla, że w przemocy domowej najbardziej istotna jest demonstracja i wykorzystanie siły lub władzy w sposób, który jest krzywdzący dla innych członków rodziny (Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, www.parpa.pl). Przemocą może być nie tylko zachowanie, które się powtarza, lecz także pojedyncze zachowanie. Ponadto może to być działanie, tj. dokonanie jakiejś czynności lub zaniechanie, czyli niepodjęcie działania.

Definicja powyższa zawiera cztery podstawowe kryteria³, na podstawie których rozpoznaje się przemoc w rodzinie:

- Intencjonalność – działania sprawcy są celowe i zamierzone, nie dzieją się przypadkowo. Ich przypadkowość sprawca często stara się udowodnić. Intencjonalność nie oznacza tylko i wyłącznie celowego zadawania bólu i krzywdzenia ofiary, a dotyczy dążenia do uzyskania kontroli, władzy, bezwzględnego posłuszeństwa. W przekonaniu sprawcy on sam jest osobą, która ma wiedzę o tym, co jest dobre dla osoby, którą krzywdzi, w związku z tym uważa, że powinien podejmować decyzje, a inni członkowie rodziny muszą się podporządkować.
- Dysproporcja sił – w rodzinach z problemem przemocy istnieje nierównowaga sił w aspekcie fizycznym, ale także materialnym, psychicznym, kulturowym, społecznym. W wyniku stosowania przemocy dysproporcja ta się pogłębia, ofiara czuje się coraz bardziej bezbronna i bezradna, a sprawca ma coraz większe poczucie bezkarności. Źródłem dysproporcji sił są m.in. wiek, płeć, stan zdrowia, dysponowanie majątkiem.
- Naruszanie godności i praw – w szczególności narażenie ofiary na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia. Sprawca traktuje partnera jak przedmiot odmawiając mu poczucia sprawstwa, podmiotowości, a tym samym narusza jego godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, poniża

³ K.Michalska, D.Jaszczak-Kuźmińska: Przemoc w rodzinie, Wydawnictwo Edukacyjne PARPAMEDIA, Warszawa 2007; P.R.Salber, M.D. i E.Taliaferro: O przemocy domowej – Poradnik lekarza pierwszego kontaktu, PARPA, Warszawa 1998; J.Mellibruda: Przemoc domowa. W: O przemocy domowej – Poradnik lekarza pediatry. Praca zbiorowa pod. red. J.Mellibrudy, R.Durdy, H.D.Sasał, PARPA, Warszawa 1998; H.D.Sasał: Niebieskie karty – przewodnik do procedury interwencji policji wobec przemocy w rodzinie, Wydawnictwo Edukacyjne PARPAMEDIA, Warszawa 2005; Wprowadzenie do Programu PARPA – Bezpieczeństwo w rodzinie. W: Niebieska Linia, Instytut Psychologii Zdrowia, Warszawa 02/99

ofiara, deprecjonuje ją, ośmiesza, pozbawia prawa do pracy, godziwych warunków życia, tajemnicy korespondencji, ochrony zdrowia, kontaktów z najbliższymi.

- Powodowanie cierpienia i szkód – ofiary traktowane w sposób bezlitosny, niegodny, doznają szkód fizycznych i psychicznych. Często po długotrwałej sytuacji traumatycznej nabierają przekonania, iż zasługują na takie traktowanie.

Przemoc ma różne oblicza i aspekty:

- jest procesem (nie pojawia się nagle, znienacka, tworzy cykle),
- ma tendencję do powtarzania się (rzadko jest jednorazowym epizodem),
- eskaluje (z czasem przybiera na sile),
- nie jest zjawiskiem niezależnym od udziału człowieka (sprawca jest zdolny do radzenia sobie z siłami, które czynią go sprawcą),
- toczy się w wymiarze: dominacja-uległość,
- odpowiedzialność leży zawsze po stronie sprawcy,
- przemoc przejawia się w różnych formach.

Ze względu na rodzaj zachowań sprawcy specjaliści wyróżniają pięć podstawowych form przemocy w rodzinie. Należą do nich:

1. Przemoc fizyczna – wszelkiego rodzaju działania bezpośrednie z użyciem siły, których rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie. Należą do nich m.in. szturchanie, popychanie, odpychanie, ciągnięcie za włosy, uszy, przytrzymywanie, obezwładnianie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy. Ich skutkiem mogą być opuchlizny, zwichnięcia, złamania, siniaki, rany cięte, klute, poparzenia (papierosowe, od pogrzebacza, żelazka), obrażenia wewnętrzne. Opisując przemoc fizyczną określa się również wskazania do konsultacji i leczenia medycznego. Jest to przemoc najbardziej widoczna, najtrudniejsza do ukrycia, za jej stosowanie zapadają najczęściej wyroki sądowe.
2. Przemoc psychiczna (emocjonalna) – prowadzi do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby u jej ofiary, wykorzystując mechanizmy psychologiczne poprzez ośmieszanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, narzucanie

własnych poglądów, ciągłe krytykowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, stosowanie gróźb, szantażowanie. Wobec dziecka polega także na wciąganiu w konflikt osób dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia, opieki, uwagi i miłości, kierowanie wobec niego oczekiwań, którym nie jest w stanie sprostać, faworyzowanie jednego z rodzeństwa. Przemoc ta jest najtrudniejszą do udowodnienia. Często zaczyna się niepostrzeżenie, początkowo nie jest dostrzegana nawet przez osoby jej doświadczające. Zaczyna się od ignorowania potrzeb ofiary, zazdrości, krytykowania jej poglądów, wyglądu, ograniczania kontaktów z bliskimi, a kończy się na groźbach, oczernianiu, oskarżaniu, upokarzaniu, szantażowaniu.

3. Przemoc materialna (ekonomiczna) – prowadzi do całkowitego uzależnienia finansowego ofiary od sprawcy, np. poprzez odbieranie zarobionych pieniędzy, niszczenie własności, uniemożliwianie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka, uniemożliwianie dostępu do wspólnych środków finansowych i dóbr materialnych.
4. Przemoc seksualna - przedmiotowe traktowanie ofiary w celu zaspokajania potrzeb seksualnych sprawcy, m.in. przez wymuszanie nieakceptowanych przez drugą osobę praktyk i zachowań seksualnych, kontynuowanie aktywności seksualnej, gdy ofiara nie jest w pełni tego świadoma, jak również bez pytania jej o zgodę lub w sytuacji, gdy takiego kontaktu się obawia. W przypadku dzieci przemoc ta dotyczy angażowania ich w aktywność seksualną przez osobę dorosłą. Przemoc ta odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym oraz bez kontaktu fizycznego (np. prezentowanie dziecku treści pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm, krytykowanie zachowań seksualnych).
5. Zaniedbywanie – ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych, co pogarsza stan zdrowia ofiary i utrudnia jej prawidłowy rozwój. Tę formę przemocy stosują najczęściej osoby dorosłe wobec dziecka, m.in. poprzez odrzucenie emocjonalne, brak zainteresowania jego rozwojem, sytuacją życiową, problemami, stanem zdrowia, higieną, potrzebami żywieniowymi, ubiorem, pozostawianie dziecka bez opieki, nie zapewnianie mu schronienia,

bezpieczeństwa, opieki medycznej (m.in. szczepień ochronnych, opieki stomatologicznej).

Powyższe formy przemocy mogą się przenikać. Każda z nich może też występować osobno. Poszczególne formy przemocy najczęściej ze sobą współistnieją.

Zjawisko przemocy w rodzinie opisuje się także w dwóch innych kategoriach nazwanych przemocą gorącą i chłodną:

- Przemoc gorąca to gwałtowna erupcja tłumionych uczuć gniewu, frustracji, wściekłości, powodująca agresywne zachowania. To tajemnicze, dynamiczne, naładowane emocjami zjawisko pęknięcia tamy emocjonalnej, która do pewnego momentu powstrzymuje uczucia rodzące się najczęściej z frustracji i niemocy. Źródła tych trudnych uczuć sprawcy tkwią poza rodziną (np. sytuacje konfliktowe w pracy), a sprawca nie radzi sobie z nimi inaczej, jak odreagowując je na członkach rodziny. Towarzyszy mu przy tym poczucie bezkarności oraz przekonanie o bezbronności i bezradności ofiary.
- Przemoc chłodna, w przeciwieństwie do poprzedniej, nie przejawia się występowaniem tak gwałtownych emocji i agresywnych zachowań. Polega na zrealizowaniu pewnego scenariusza przemocy, zapisanego czasem w obyczaju, kulturze, czasem w pewnym wdrukowanym wzorze psychologicznym. Sprawca realizuje rolę, w którą wpisane jest dokonanie inwazji na cudze terytorium, pogwałcenie dóbr i praw. Przemoc chłodna przyjmuje nieraz postać bardzo rygorystycznego stylu wychowania, autorytarnego traktowania dorosłych członków rodziny. Sprawca jest przekonany o słuszności swoich czynów znajdując dla nich uzasadnienie i usprawiedliwienie („gdybym ich nie bił, nie wyrosłyby na porządnym ludzi”, „to dla jej dobra, inaczej całkowicie się zmarnuje”, „jakbym jej nie doprowadził do porządku, to by w ogóle o dom nie dbała”).

Przemoc w rodzinie najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Często ma długą, nawet kilkunastoletnią historię i zwykle powtarza się według określonych, nietrudnych do zaobserwowania prawidłowości. Jeśli już raz ktoś przekroczył granicę przemocy w kontaktach z bliską osobą, to z dużym prawdopodobieństwem powtórzy to po raz kolejny. Zaobserwowano, że przemoc w rodzinie powtarza się

w charakterystycznym schemacie. Na zjawisko to, nazwane cyklem przemocy wobec bliskich, opisane w 1979r. przez Leonorę Walker, składają się trzy następujące po sobie fazy:

- Faza narastania napięcia – początkiem cyklu jest wyczuwalny wzrost napięcia. Narastają sytuacje konfliktowe, których przyczyny mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia. Osoby doznające przemocy określają tę fazę mianem ciszy przed burzą. Sprawca jest rozdrażniony, łatwo wpada w gniew, jest pełen pretensji i uszczypliwości. Jednocześnie przerzuca odpowiedzialność za taki stan rzeczy na ofiarę („widzisz co spowodowałaś, jak się zdenerwowałem”). Mimo starań ofiary, by uspokoić sprawcę poprzez spełnianie jego życzeń, zaczyna pojawiać się agresja. Ofiara usprawiedliwia sprawcę, obwinia siebie, jednak cokolwiek zrobi lub jakiegokolwiek działania zaniecha, nie jest w stanie zapobiec wybuchowi agresji. Osoba doświadczająca przemocy nie ponosi odpowiedzialności za czyny sprawcy. Każdy pretekst jest dla sprawcy dobry, by zmanifestować swoje niezadowolenie, gniew.
- Faza ostrej przemocy – to faza, w której wzbierające napięcie eksploduje, powoduje wybuch emocji, często zupełnie niekontrolowany, nieadekwatny do przyczyny podawanej przez sprawcę. Sprawca, zamieniając się w kata, jest nieobliczalny, agresywny wobec rodziny, niszczy sprzęty, zwiększając ryzyko dużych szkód fizycznych, nie zwracając uwagi na krzywdę innych. Osoba krzywdzona odczuwa wówczas przerażenie, bezsilność, poczucie winy, gniew (nie udało jej się zapobiec wybuchowi). Najczęściej po akcie ostrej przemocy ofiara decyduje o szukaniu pomocy, ujawnieniu przemocy, rozstaniu ze sprawcą, uruchomieniu działań prawnych. Całą sytuacją zszokowana jest nie tylko ofiara, ale również sprawca przemocy. Po wyładowaniu gniewu dociera do jego świadomości ogrom szkód, jakie wyrządził i stara się je doraźnie naprawić.
- Faza miodowego miesiąca – dla sprawcy to czas skruchy, zadośćuczynienia, angażowania się w naprawienie szkód, zapobieżenia konsekwencjom deklaracji poprawy i okazywania miłości. Sprawca przekonuje ofiarę, że przemoc już więcej się nie powtórzy, uwodzi ofiarę, która wbrew zdrowemu rozsądkowi wierzy w to głęboko. W związku ofiary i sprawcy sytuacja poprawia się na tyle,

że przypomina tą z początku znajomości. Niedawno gotowa uciec ofiara – zostaje, wycofuje sprawy sądowe, odmawia składania zeznań. Cieszy się namiastką „normalności”. Pozornie ofiara odzyskuje kontrolę nad sytuacją. Niebezpieczeństwo tej fazy polega na tym, że sprawca nie jest w stanie długo pełnić takiej roli, z błahego powodu znowu narasta napięcie i cykl się powtarza, z czasem przybierając na sile. Faza ta daje ofierze złudną nadzieję, opóźnia poszukiwanie pomocy i wychodzenie z kręgu przemocy.

Przedstawione powyżej fazy cyklu przemocy w rodzinie następują kolejno po sobie przybierając na sile. Z czasem skróceniu ulega faza miodowego miesiąca, gdyż doświadczenie uczy sprawcę, że nie musi się tak bardzo starać – ofiara nie realizuje swoich gróźb i zamierzeń. Czasem już sam brak przemocy jest dla ofiary nagradzający. Tym samym u sprawcy narasta poczucie bezkarności, a u ofiary poczucie winy, bezradności i bezsilności. Osoby doświadczające przemocy w wyniku wieloletniego treningu zwykle wyczuwają zbliżające się niebezpieczeństwo, same wywołują awanturę, by mieć już przemoc za sobą. Zjawisko to jest mylące dla osób pomagających, gdyż łatwo założyć prowokację sprawcy przez ofiarę, a zatem przypisać jej winę, w którą sprawca głęboko wierzy i eksponuje ją, podważając wiarygodność ofiary.

Jedną z cech charakteryzujących zachowania osób doświadczających przemocy w rodzinie jest rozchwianie emocjonalne, niepewność, częste, niezrozumiałe zmiany decyzji, ciągłe poczucie zagrożenia. Przemoc w rodzinie, jak każde zdarzenie traumatyczne, skutkować może następstwami w postaci: ostrej reakcji na stres ujawniającej się w okresie miesiąca od traumatycznego wydarzenia, depresji, uzależnienia i nadużywania substancji chemicznych, zaburzeń osobowości, zachowań autoagresywnych, zespołu lęku uogólnionego, paniki, psychoz, objawów somatycznych (zwłaszcza u dzieci – ofiar przemocy), niezdolności określenia granic dopuszczalności różnych zachowań w relacji, bezsilności, izolacji społecznej, strachu przed siłą partnera, przed rozpadem związku, przed samotnością, przed utratą dzieci, które zabierze partner, rezygnacji, poddania się, niczym nieuzasadnionej nadziei na zmianę wynikającej z mechanizmu cyklu przemocy, braku odpowiedzialności za zdrowie i życie własne i dzieci, zaburzeń snu, utraty szacunku

do siebie, zaniżonego poczucia własnej wartości, poczucia winy, wstydu, nieświadomości podlegania przemocy, nieświadomości prawa do obrony siebie, itd. Prócz czynników zewnętrznych, takich jak finansowa zależność od sprawcy, uwarunkowania kulturowo-religijne i środowiskowe, osoba doświadczająca przemocy w rodzinie pozostaje w związku przemocowym w wyniku działania mechanizmów przemocy:

- cyklu przemocy w rodzinie, wspomnianego powyżej,
- syndromu wyuczonej bezradności (utrata motywacji do działania, bezradność nabyta w wyniku negatywnych doświadczeń, braku skuteczności podejmowanych wcześniej przez ofiarę działań),
- zjawiska „prania mózgu” (izolacja, poniżanie, degradacja, monopolizacja uwagi, ograniczanie snu i odpoczynku, doprowadzenie do wyczerpania psychicznego i fizycznego, wywołanie lęku, depresji, nieprzewidywalność kar i nagród doprowadzające do dezorientacji, zmniejszenia oporu oraz podtrzymania nadziei, demonstracyjne akcentowanie wszechwładzy i wszechmocy),
- zespołu stresu pourazowego PTSD (objawy: ponowne doświadczanie urazu – przypadkowe bodźce aktywizują sieć strachu, natarczywe wspomnienia, koszmary senne, emocjonalne odrętwienie, zwiększone pobudzenie psychofizjologiczne, przewlekłe poczucie winy, wstydu, drażliwość, wybuchy gniewu, nieustanna czujność),
- procesu wiktymizacji spowodowanego nieprawidłowymi reakcjami środowiska społecznego, takimi jak bagatelizowanie, niedowierzanie, obwinianie, wywołującymi wtórne zranienia i przyjęcie tożsamości ofiary,
- syndromu sztokholmskiego objawiającego się żywioną przez ofiarę wdzięcznością za drobne przywileje, chwile „miodowych miesięcy”, namiastkę uczucia, a nawet za życie,
- mechanizmu „psychologicznej pułapki”, polegającego na trudnościach w rezygnacji ze związku, w który zainwestowało się dużo czasu, zapału i energii.

Do czynników ryzyka krzywdzenia dzieci zaliczono:

- czynniki związane z rodziną, m.in. deprywowane potrzeby ekonomiczne, przewlekła choroba lub inwalidztwo w rodzinie, związek nieformalny

lub małżeństwo mieszane etnicznie, zaburzenia psychiczne, opóźnienia w rozwoju umysłowym jednego lub obojga rodziców, posiadanie dzieci z różnych związków, zgon dziecka z przyczyn niewyjaśnionych, sytuacja kryzysu w rodzinie, uzależnienia,

- czynniki związane z matką, m.in. pierwszy poród przed 18 rokiem życia, poród pierwszego dziecka bez zawarcia związku małżeńskiego z ojcem dziecka, dwa lub więcej nieudanych związków przed 25 rokiem życia, krzywdzenie dziecka w historii poprzednich związków, aktualny nie satysfakcjonujący związek z mężczyzną, doświadczenia krzywdzenia w rodzinie pierwotnej, własne poważne problemy emocjonalne, uzależnienia,
- czynniki związane z dzieckiem, m.in. dziecko z pierwszego małżeństwa nieakceptowane przez drugiego męża, rozczarowanie związane z płcią dziecka, dziecko urodzone po śmierci poprzedniego dziecka, wada rozwojowa dziecka, wcześniactwo, dzieci bliźniacze, zachowania dziecka- nadpobudliwość, moczenie nocne, trudności ze snem, jedzeniem,
- czynniki środowiskowo-kulturowe, m.in. stereotypy społeczne odbierające dzieciom możliwość obrony, znieczulające wrażliwość świadków przemocy.

Doświadczenie przemocy jest jedną z wielu sytuacji kryzysowych. Wśród wielu definicji kryzysu funkcjonują m.in. zamieszczone w książce „Strategie interwencji kryzysowej”⁴ dwie następujące: kryzys jest wynikiem trudności w osiągnięciu celów życiowych, przeszkód, które wydają się ludziom nie do pokonania na drodze zwyczajowych wyborów i zachowań; kryzys jest odczuwaniem lub doświadczaniem wydarzenia bądź sytuacji jako trudności nie do zniesienia, wyczerpującej zasoby wytrzymałości i naruszającej mechanizmy radzenia sobie z trudnościami. U osoby będącej w kryzysie, która nie otrzyma stosownego wsparcia, mogą wystąpić poważne zaburzenia afektywne, behawioralne i poznawcze.

Stosowanie przemocy przez sprawców jest niezwykle nagradzającym sposobem sprawowania władzy, kontroli i podporządkowywania ofiar swojej woli. Wśród przyczyn stosowania przemocy w rodzinie przez sprawców podaje się:

⁴ R.K.James, B.E. Gilliland: Strategie interwencji kryzysowej, op. cit.

- przeciążenie problemami, silnymi emocjami,
- brak wystarczających umiejętności konstruktywnego radzenia sobie z emocjami, kontrolowania własnej agresji i wrogości, porozumiewania się z otoczeniem, współdziałania, rozumienia potrzeb innych ludzi,
- obciążenie przez wzorce kulturowo-środowiskowe, akceptujące przemoc we wzajemnych kontaktach – antycypowanie naznaczonych przemocą przepisów ról ojca, męża,
- brak wiedzy o człowieku i życiu,
- skłonność do sadyzmu,
- poczucie niskiej wartości,
- bezradność,
- nadużywanie alkoholu i substancji psychoaktywnych, uzależnienie.

Tłumacząc stosowanie przemocy w rodzinie sprawca m.in.:

- kwestionuje swoją odpowiedzialność przekonując, iż podlega zewnętrznym siłom, nad którymi nie panuje (przypadek, wypadek, działanie niezamierzone),
- kwestionuje szkodę przekonując innych, że nic takiego się nie stało, np. mówi domownikom, że ich pozabija, ale „to tylko słowa”,
- kwestionuje wiarygodność ofiary odbierając prawo osobom, które ucierpiały do nazywania siebie ofiarami jego czynów (nazywa swoje czyny aktem słusznej zemsty, kary),
- potępia potępiających, odbierając oceniającym jego czyn, prawo oceniania, odwracając uwagę od czynu lub tłumacząc, że wszyscy tak robią, wobec tego ocena jest nieadekwatna,
- odwołuje się do wyższych racji, np. do przekonania o dobrych metodach wychowawczych lub broniienia dobrego wizerunku swojego i rodziny, który ofiara niszczy.

Sprawca stosuje zwykle jednocześnie kilka technik manipulacji, odwołując się do najróżniejszych uczuć, zmieniając taktykę, gdy któraś z technik zawodzi.

Problem przemocy domowej jest zjawiskiem wieloaspektowym. Jest ujmowany w perspektywie społecznej, ekonomicznej, prawnej, psychologicznej i moralnej.

Każda z perspektyw nieco inaczej ujmuje jego różne aspekty, diagnozuje potrzeby i zasoby, odmiennie określa kierunki działań pomocowych, m.in.:

- Zgodnie z literą prawa przemoc w rodzinie jest przestępstwem. Kodeks karny za znęcanie fizyczne lub moralne nad członkiem rodziny przewiduje karę pozbawienia wolności.
- Perspektywa moralna koncentruje się na tym, że dokonywanie przemocy jest krzywdzeniem osób słabszych i jest złem.
- Psychologiczne spojrzenie na to zjawisko zwraca uwagę na cierpienie i bezradność osób doświadczających przemocy, a także odsłania mechanizmy sterujące przemocą i złożone procesy interakcji między sprawcą i ofiarą.
- Perspektywa społeczna ukazuje zawarte w obyczajach i postawach mity i stereotypy społeczne, mogące sprzyjać przemocy lub ją usprawiedliwiać. W tej perspektywie organizowane są siły społeczne w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Z perspektywy moralnej i prawnej najważniejsze jest potępienie czynu (aktu przemocy), ochrona osoby pokrzywdzonej przed bezprawiem, sprawiedliwe ukaranie sprawcy. Przyjęcie takiej perspektywy jest szczególnie użyteczne w udzielaniu ofiarom pomocy prawnej oraz wsparcia i doraźnej pomocy psychologicznej w kryzysie. Perspektywa moralna nie może jednak zastąpić perspektywy psychologicznej, która wiąże się ze zrozumieniem złożoności zjawiska przemocy i ulegania jej oraz planowaniem doświadczeń korekcyjnych umożliwiających zmiany intrapsychiczne. Ważna jest świadomość istnienia obu tych perspektyw. Większość koncepcji psychologicznych uznaje, że równowaga związku, nawet patologiczna, jest współtworzona przez obu partnerów. Koncepcje behawioralne odwołują się do terminów wspólnego wzmacniania i przyjmują, że zachowanie ofiary jest wzmocnieniem sprawcy. Koncepcje systemowe przyjmują, że zachowania partnerów są elementami pętli sprzężenia zwrotnego ich związku traktowanego jako system dążący do zachowania homeostazy. Przecinając ten proces w dowolnym miejscu nie sposób jednoznacznie wskazać na pierwotną przyczynę. Koncepcje psychoanalityczne używają pojęcia koluzji – nieświadomie rozgrywanego przez partnerów konfliktu przeniesionego z dzieciństwa, w którym jeden przyjmuje postawę

progresywną, a drugi regresywną. Konflikt ten może rozgrywać się wokół kwestii kontrolowania – bycia kontrolowanym, niewierności – zazdrości, władzy – poddania.

Profesjonaliści powinni posiadać umiejętność rozdzielenia kategorii oceniających od przyczynowych: wina nie jest równoznaczna z przyczyną przemocy w rodzinie. Bezprawne czyny sprawcy powinny podlegać karze, co nie oznacza, że nie należy mu się praca korekcyjno-edukacyjna. Korzystne jest rozdzielanie interwencji kryzysowej i psychoterapii przeznaczonej dla osób doświadczających przemocy. Ponadto istotnym jest oddzielanie funkcji psychologicznego doradcy, czy konsultanta ds. przemocy od funkcji psychoterapeuty. Ten pierwszy w początkowym okresie kontaktów z klientem pełni funkcje aktywnie wspomagającą. Psychoterapeuta zapewnia w dalszej fazie procesu pomagania większą neutralność, co umożliwia badanie nieświadomych wzorców emocjonalno-poznawczo-behawioralnych i oczekiwań osoby uwikłanej w przemoc w aspekcie przejęcia odpowiedzialności za swoje życie. W odróżnieniu od przedstawionych perspektyw, perspektywa społeczna ukazuje zawarte w obyczajach, postawach mity i stereotypy społeczne, mogące sprzyjać przemocy lub usprawiedliwiać ją. Jest też motorem organizowania sił społecznych w systemie przeciwdziałania przemocy domowej. Z rozróżnienia ww. perspektyw wynika także potrzeba interdyscyplinarnego współdziałania służb i instytucji społecznych w celu skutecznej ochrony ofiar przemocy w rodzinie i przeciwdziałania temu problemowi. Złożona natura tego zjawiska sprawia bowiem, że żadna z instytucji w pragmatyce swoich działań nie jest w stanie sama wypracować strategii i metod gwarantujących osiągnięcie powyższego celu. Co więcej, działania wybiórcze, nie obejmujące całego systemu rodzinnego i prowadzone przez różne instytucje bez porozumienia między nimi przyczynić się mogą do wtórnej wiktymizacji ofiar przemocy i opóźnień w realizacji pracy socjalnej, psychologicznej, pedagogicznej oraz działań organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości.

II. Skala rozpowszechnienia zjawiska przemocy w rodzinie.

Z przeprowadzonych w Polsce badań w 2007 roku przez TNS OBOP pn. „Polacy wobec zjawiska przemocy w rodzinie oraz opinie ofiar, sprawców i świadków o występowaniu przemocy w rodzinie” wynika, że:

- a) dwie trzecie (64%) Polaków zna w swoim otoczeniu, sąsiedztwie rodziny, o których słyszeli lub wiedzą, że dochodzi w nich do różnych form przemocy,
- b) co trzeci Polak (36%) doświadczył przemocy od członka rodziny. Większość osób z tej grupy było ofiarami przemocy kilkakrotnie i kolejne akty przemocy miały miejsce przed upływem 12 miesięcy od pierwszego zdarzenia. Do bycia ofiarami przemocy najczęściej przyznają się kobiety (39%). Najbardziej rozpowszechniona formą przemocy jest przemoc psychiczna (31%) i fizyczna (17%),
- c) co piąty Polak (20%) był sprawcą przemocy wobec członków swojego gospodarstwa domowego. Sprawcy przemocy z gospodarstw domowych, w których są dzieci do lat 18, częściej, niż gdy dzieci nie ma, przewidują ponowne zastosowanie przez siebie przemocy psychicznej (63% wobec 44%) oraz fizycznej (58% wobec 23%). Świadczy to o tym, że na przemoc szczególnie narażone są dzieci.

Ponadto badania wskazują, że:

- a) życzeniowe myślenie częściej towarzyszy ofiarom przemocy, niż jej sprawcom. Sprawcy częściej niż ofiary przemocy obawiali się, że sytuacja przemocy w rodzinie może się powtórzyć (w przypadku: przemocy psychicznej - 53% wobec 47%, przemocy ekonomicznej – 39% wobec 38%, fizycznej – 38% wobec 30%, seksualnej – 39% wobec 25%),
- b) spożywanie alkoholu ma duży wpływ na występowanie przemocy w rodzinach: blisko połowa (46%) ofiar stwierdziło, że przynajmniej raz sprawca był w momencie zdarzenia pod wpływem alkoholu,
- c) poziom korzystania z pomocy rodzin dotkniętych przemocą jest bardzo niewielki – korzystała z niej jedynie co piąta rodzina (21%),
- d) 49% społeczeństwa żywi przekonanie, że ofiary przemocy akceptują swoją sytuację, co może wpływać na obojętność wobec tego zjawiska w najbliższym otoczeniu,

- e) co czwarty respondent (24%) stwierdził, że sprawca zaprzestanie przemocy, gdy nie będzie prowokowany, co wskazuje na obarczanie ofiar odpowiedzialnością za doświadczaną przemoc,
- f) znaczna część społeczeństwa uważa za normalne podczas kłótni w rodzinie: obrażanie i wyzwiska (24%) oraz szarpanie i popychanie (18%). Powodem niepokoju bywają dopiero siniaki i rany na ciele ofiary (16%), a więc przemoc kojarzy się przede wszystkim z przemocą fizyczną.⁵

W latach 60. XX wieku wprowadzono określenie „syndrom dziecka maltretowanego”, które stało się jednostką medyczną. Mimo to skala zjawiska krzywdzenia dzieci jest nadal bardzo duża.⁶ Przeprowadzone w lutym 2005r. przez TNS OBOP badania na temat bicia dzieci w Polsce pokazały m.in., że 22% respondentów było przekonanych, że wolno zbić dziecko, jeśli przynosi to pozytywne efekty. Polacy pytani o własne doświadczenia związane z przemocą w dzieciństwie odpowiadają, że 63% z respondentów było karanych klapsami, 38% było bitych pasem lub innym przedmiotem, 21% - dostawało lanie na „gołą skórę”, 6% z respondentów było bitych pięściami i kopanych.⁷

Od problemu przemocy w rodzinie nie są wolne również rodziny zamieszkałe w Bielsku-Białej. Na podstawie raportu⁸ z 2008r. z badań przeprowadzonych przez PBS DGA stwierdzono, że stykanie się bielszczan z przemocą miało miejsce w najbliższej, aktualnej rodzinie, a także w rodzinie zapamiętanej z dzieciństwa. Co prawda niewielki odsetek (2,5%) badanych zadeklarował, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy w ich najbliższej rodzinie miał miejsce, co najmniej jeden przypadek przemocy fizycznej, jednak więcej, bo 4,6% respondentów przyznało, że w ich najbliższym otoczeniu doszło do przemocy psychicznej. Ankietowanym zadano

⁵ Ośrodek Badania Opinii Publicznej Sp. z o.o.: Polacy wobec zjawiska przemocy w rodzinie oraz opinie ofiar, sprawców i świadków o występowaniu i okolicznościach występowania przemocy w rodzinie, Warszawa 2007

⁶ K.Michalska, D.Jaszczak-Kuźmińska: Przemoc w rodzinie, op. cit.; A.Margolis: Zespół dziecka maltretowanego. Diagnostyka medyczna, Fundacja Dzieci Niczyje, Warszawa 1998

⁷ Ibidem

⁸ Raport z badania pn. „Rozpowszechnienie picia napojów alkoholowych oraz używania narkotyków wśród mieszkańców Bielska-Białej – postawy i zachowania wobec różnych zjawisk i problemów związanych z konsumpcją alkoholu i używaniem substancji psychoaktywnych w środowisku lokalnym”, PBS DGA, Sopot-Warszawa 2008

również pytanie dotyczące bycia ofiarą lub świadkiem przemocy w swojej rodzinie w okresie dzieciństwa. W Bielsku-Białej średnio co dziesiąty badany (10,1%) choć raz czuł się ofiarą przemocy w rodzinie, natomiast 12,4% badanych było jej świadkiem.

Mieszkańców Bielska-Białej pytano także o postawy wobec przemocy w rodzinie. Respondenci w zdecydowanej większości (96,1%) wyrażają sprzeciw wobec poglądu o istnieniu okoliczności usprawiedliwiających przemoc w rodzinie. Nieco niższe odsetki odnotowano wśród badanych (84,8%) sprzeciwiających się przypisywaniu współodpowiedzialności za doznawaną przemoc bitym kobietom. Jednocześnie zaobserwowano wysokie odsetki osób (85,8) uważających pomaganie ofiarom przemocy domowej za obowiązek każdego człowieka. Badani bielszczanie wysoko ocenili w 2008r. skuteczność działania instytucji działających w zakresie pomocy ofiarom przemocy, zwłaszcza w przypadku pomocy społecznej (70,1% ankietowanych uważa, że ofiary przemocy w rodzinie mogą liczyć na jej pomoc). Nieco niższe odsetki odpowiedzi pozytywnej uzyskała policja oraz organizacje pozarządowe (58,5% oraz 59,5%). Pole do pracy stanowi wynik odpowiedzi na pytanie dotyczące widoczności „Niebieskiej linii” – ogólnopolskiego lub lokalnego systemu pomocy ofiarom przemocy: mimo iż 65,6% respondentów słyszało o nim, jednak nie kontaktowało się z jego instytucjami, to jedna trzecia (33,5%) badanych, nie słyszała o „Niebieskiej Linii”.

Analiza statystyk Komendy Głównej Policji wskazuje iż, w 2007 roku liczba sprawców przemocy domowej ustalona na podstawie „Niebieskich Kart” wyniosła 81.743 i była o 30,4% większa, niż w roku 1999. Liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu wyniosła w 2007 roku 63.303 i była o 23,4% wyższa, niż w roku 1999.

Według danych na koniec 2008 roku we wszystkich zakładach karnych i aresztach śledczych w Polsce za znęcanie nad rodziną przebywało ogółem 4851 osób (art. 207 § 1-3 k.k.). W 2000r. osób tych było 1617 (tj. o 67% mniej).⁹

⁹ I.Dybalska: Okiem służby penitencjarnej. W: Niebieska Linia, Instytut Psychologii Zdrowia, Warszawa 7/61/2009

Ze statystyk Komendy Miejskiej Policji w Bielsku-Białej wynika, że kolejno w latach 2006-2008 odnotowano w Bielsku-Białej spadek interwencji domowych dotyczących przemocy domowej, w wyniku których uruchomiono policyjną procedurę Niebieskiej Karty: 2006r. – 258 interwencji, 2007r. – 181 interwencji, 2008r. – 173, natomiast w roku 2009r. odnotowano niewielki wzrost liczby takich interwencji (182). W I półroczu 2010r. odnotowano 77 interwencji tego typu, a więc stosunkowo mniej, niż w latach poprzednich.

Dane z lat 2006-2007 wskazują, że spośród 447 - 2006r. i 326 - 2007r., 319 - 2009r. osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej, największą grupę stanowiły kobiety – 232 osoby – 2006r., 169 osób - 2007r., 179 – 2009r., następnie dzieci – 190 osób – 2006r., 146 osób - 2007r., 123 – 2009r., a grupę mężczyzn stanowiło 25 osób – 2006r., 11 osób - 2007r., 17 - 2009r. W 2008r. największą grupę ofiar stanowiły dzieci – 175 osób, niewiele mniejszą grupę pokrzywdzonych stanowiły kobiety – 163 osoby, wśród ofiar było też 10 mężczyzn. W I półroczu 2010r. wśród 147 osób pokrzywdzonych blisko połowę (73) stanowiły kobiety, pozostałe osoby to mężczyźni (7) oraz dzieci i młodzież (łącznie 67osób). Statystyki KMP w Bielsku-Białej wskazują, że w latach 2006 – I półrocze 2010 wśród sprawców przemocy w rodzinie największą grupę stanowili mężczyźni: 2006r. – 241 mężczyzn na 258 sprawców przemocy domowej, 2007r. - 119 mężczyzn na 182 sprawców, 2008r. – 169 mężczyzn w grupie 174 sprawców przemocy domowej, 2009r. – 168 na 187 sprawców przemocy domowej, w I półroczu 2010r. – 73 mężczyzn w grupie 79 sprawców przemocy domowej . Pozostałe osoby stosujące przemoc to kobiety, a w roku 2009 jeden ze sprawców był nieletni.

W Podbeskidzkim Ośrodku Interwencji Kryzysowej znajduje się punkt konsultacyjny, w którym mają miejsce dyżury policjanta. Ponadto w powyższym Ośrodku z tytułu przemocy w kolejnych latach podjęto w bielskich rodzinach odpowiednio: 2006r. – 324 interwencje, 2007r. – 375 interwencji, 2008r. – 387 interwencji 2009 – 320. Dane te wskazują, iż do roku 2008 z roku na rok wzrastała liczba interwencji podejmowanych przez POIK w przypadkach przemocy, w roku 2009 odnotowano niewielki spadek interwencji w tej sprawie.

Tabela Nr 1 zawiera dane dotyczące liczby bielszczan doprowadzonych do Izby Wyrzeźwień w Bielsku-Białej z powodu stosowania przemocy domowej w latach 2006-2009. Dane w latach 2006-2008 wskazują na tendencję wzrostową przedmiotowego problemu w obszarze działania Izby Wyrzeźwień.

Tabela Nr 1

	Liczba bielszczan doprowadzonych do Izby Wyrzeźwień w Bielsku-Białej z powodu stosowania przemocy domowej w latach 2006-2009			
Rok doprowadzeń	2006	2007	2008	2009
Liczba bielszczan doprowadzonych do Izby Wyrzeźwień w Bielsku-Białej z powodu stosowania przemocy domowej	626 (27% ogółu doprowadzonych)	643 (28% ogółu doprowadzonych)	780 (31% ogółu doprowadzonych)	664 27% ogółu doprowadzonych)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie statystyk Izby Wyrzeźwień w Bielsku-Białej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej od listopada 2007r. prowadzi działania interwencyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w ramach Telefonu Zaufania „Niebieska Linia”. Nazwa telefonu jest znana z ogólnopolskich kampanii społecznych w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, organizowanych od kilkunastu lat przez Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia", placówkę Instytutu Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. W ramach warszawskiej „Niebieskiej Linii” działa poradnia i telefon zaufania.

W okresie XI-XII 2007r. w ramach Telefonu Zaufania „NIEBIESKA LINIA” działającego przy MOPS w Bielsku-Białej przyjęto ogółem 27 rozmów, tj. średnio 13,5 miesięcznie. W 2008r. w ramach tego pracy Telefonu Zaufania przyjęto ogółem 270 rozmów, tj. średnio 22,5 miesięcznie. W roku 2009 rozmów tych przyjęto 280 rozmów, tj. średnio 23,3 miesięcznie, natomiast w I półroczu 2010r. - przyjęto 94 rozmowy, tj. średnio 15,7 rozmów miesięcznie. Tylko część z rozmów okazała się

być związana z problemem przemocy w rodzinie, jednak symptomatyczny jest już sam systematyczny wzrost średniej miesięcznej liczby rozmów przyjętych przez interwencyjny Telefon Zaufania znany z działalności przeciwdziałania przemocy domowej.

Rozmiar działań interwencyjnych i pracy socjalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy rodzinie MOPS w Bielsku-Białej w ostatnich latach określa liczba policyjnych Niebieskich Kart, które wpłynęły do MOPS w ramach współpracy obu instytucji służącej wspólnemu przeciwdziałaniu problemowi przemocy domowej: 2006r. – 41, 2007r. – 30, 2008r. – 63, 2009r. - 58 oraz liczba sporządzonych Niebieskich Kart pomocy społecznej mających za zadanie przeciwdziałanie i wykrywanie przestępstw związanych z przemocą domową: 2006r. – 73, 2007r. – 78, 2008r. – 142, 2009r. – 157. Dane te obrazują rosnącą liczbę rejestrowanych Niebieskich Kart pomocy społecznej (w latach 2007-2008 – rosnącą liczbę wpływających do MOPS Niebieskich Kart policyjnych), a tym samym współpracy interdyscyplinarnej w przeciwdziałaniu zjawisku przemocy domowej. Trudno wnioskować, czy dane te obrazują także zwiększanie się rozmiarów przemocy w rodzinie na terenie miasta, czy wzrost liczby osób poszukujących pomocy w rozwiązywaniu tego problemu, uwarunkowany większą świadomością społeczną związaną z tym zjawiskiem, czy także większe zaangażowanie instytucji w rozwiązywanie ww. problemu.

W Przychodni Profilaktyki i Leczenia Uzależnień SPZOZ w Bielsku-Białej w ostatnich latach zaobserwowano, iż co 10 osoba współuzależniona zgłaszająca się do tej placówki ujawnia problem przemocy w rodzinie. Diecezjalny Ośrodek Wspierania Rodziny – organizacja pozarządowa działająca na terenie Bielska-Białej, od początku swojej działalności (1998r.) oferująca pomoc osobom dotkniętym przemocą domową, w latach 2000-2006 przeprowadził 6 edycji terapii dla ofiar przemocy w rodzinie, w której wzięły łącznie udział 22 osoby. Podobną liczbę uczestników ma corocznie każdy z programów terapeutycznych realizowanych przez Środowiskowe Centrum Pomocy w Bielsku-Białej dla ofiar przemocy seksualnej oraz dla osób z doświadczeniem przemocy w rodzinie.

Powyższe dane stanowią przysłowiowy wierzchołek góry lodowej problemu przemocy w bielskich rodzinach. Statystyki krajowe pokazują bowiem, że np. tylko 3 na 10 aktów ostrej przemocy seksualnej jest ujawniana przez ofiary. Ponadto 30% sprawców ujawnionej przemocy skłania swoje ofiary agresją do wycofania się ze współdziałania z instytucjami pomocowymi, a 60-70% sprawców dokonuje aktów przemocy po spożyciu alkoholu (po ujawnieniu przemocy czasowo zmienia styl życia, przekonując ofiary do wycofania się ze stanowczego przeciwdziałania przemocowym relacjom)¹⁰. Istniejąca silna zależność między nadużywaniem alkoholu a przemocą w rodzinie wpływa często na pierwszoplanowe rozwiązywanie problemów alkoholowych przy jednoczesnym pozostawianiu bez interwencji problemu przemocy domowej. Zależność powyższą potwierdzają następujące dane statystyczne:

- 80% żon alkoholików doświadcza przemocy ze strony swojego męża,
- 60% pacjentów leczenia odwykowego przyznaje, że ma poważne problemy ze stosowaniem przemocy wobec najbliższych, a blisko 14% leczących się alkoholików sądzi, że fakt uzależnienia od alkoholu usprawiedliwia stosowanie przemocy wobec najbliższych,
- 67% studentów, którzy często doświadczali przemocy fizycznej w rodzinie wiąże ją z nadużywaniem alkoholu przez rodziców.¹¹

Statystyki dotyczące przemocy w rodzinie nie przedstawiają całego obrazu tego zjawiska. Nadal wiele przypadków przemocy w rodzinie nie jest zgłaszanych, głównie z powodu strachu, wstydu, braku wiary w skuteczność prawa i niedopracowane procedury obowiązujące w różnych instytucjach.

III. Analiza SWOT.

Analiza raportów z badań dotyczących problemów uzależnień i patologii społecznych na terenie Miasta, przeprowadzonych wśród mieszkańców Bielska-

¹⁰ Informacje Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy prezentowane przez J.Polanowskiego podczas szkolenia pn. „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w środowisku lokalnym” w dniach 22-24 marca 2000r., Wprowadzenie do Programu PARPA – Bezpieczeństwo w rodzinie, op. cit.

¹¹ Materiały szkoleniowe dla ambasadorów kampanii pn. „Powstrzymać przemoc wobec dzieci”, Instytut Psychologii Zdrowia, „Niebieska Linia”, Fundacja „Dzieci Niczyje” 1999

Biłej w latach 2007-2008 oraz potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez profesjonalistów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie stały się podstawą określenia mocnych i słabych stron, a także szans i zagrożeń systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, który ma realizować program ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">➤ rozwinięta na terenie Bielska-Białej infrastruktura podmiotów obejmujących swoimi kompetencjami wiele aspektów zjawiska przemocy w rodzinie➤ istnienie na terenie miasta wielu podmiotów dysponujących dużą liczbą pracowników pierwszego kontaktu, stanowiących źródło informacji o faktach przemocy domowej (m.in. pracownicy socjalni, dzielnicowi, kuratorzy sądowi, lekarze pierwszego kontaktu, pedagodzy szkolni)➤ „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Bielsku-Białej na lata 2009-2013” oraz „Program ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Bielska-Białej na lata 2010-2013” realizowany do momentu uchwalenia niniejszego Programu, uwzględniające rozwiązania systemowe problemu przemocy w rodzinie,➤ sformalizowana porozumieniem, efektywna współpraca między dwoma podmiotami realizującymi zadania interwencyjne w zakresie przemocy domowej – Komendą Miejską Policji oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej➤ funkcjonowanie zespołu ds. przemocy w rodzinie przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bielsku-Białej➤ rozbudowany i sprawnie funkcjonujący miejski system przeciwdziałania problemom alkoholowym, często związanym z problemem przemocy domowej➤ efektywna, sprawnie funkcjonująca na terenie miasta terapia dla osób współzależnych oraz dorosłych dzieci alkoholików, która wpływa pośrednio na rozwiązywanie problemu przemocy domowej➤ funkcjonowanie na terenie miasta kilku	<ul style="list-style-type: none">➤ małe zainteresowanie podmiotów przeciwdziałających przemocy domowej programem korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie➤ niewystarczające upowszechnienie informacji o naturze problemu przemocy domowej oraz kompetencjach i zadaniach realizowanych przez podmioty działające na rzecz rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą na terenie Miasta➤ brak standardów i procedur interwencji dla niektórych instytucji systemu (placówek służby zdrowia i oświaty) w przypadkach przemocy w rodzinie➤ duża rotacja kadr w służbach interwencyjnych➤ problemy mieszkaniowe uniemożliwiające skuteczną izolację sprawców przemocy w rodzinie➤ desensoryzacja, wypalenie zawodowe części kadry instytucji przeciwdziałających przemocy domowej, wywołane m.in. nadmiarem obowiązków zawodowych, przeżywaniem silnych emocji w kontakcie z problemem przemocy, nieświadomością własnych kompetencji zawodowych i granic możliwości pomocy

<p>programów terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie - dorosłych i dzieci, w tym programów dla ofiar przemocy seksualnej</p> <ul style="list-style-type: none">➤ realizacja na terenie miasta (od 3 lat) programu korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie,➤ Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej z dogodną lokalizacją na terenie miasta, posiadający ofertę całodobowej pomocy telefonicznej, ambulatoryjnej i hostelowej o charakterze interwencji kryzysowej,➤ wykorzystywanie narzędzi rejestracji aktów przemocy w rodzinie przez cztery podmioty na terenie miasta: KMP, MOPS, POIK i GKRPA➤ często stosowana przez prokuratorów procedura kierowania do GKRPA wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego w sytuacji umarzania postępowań w sprawach dotyczących przestępstwa znęcania się nad rodziną (art.207k.k.),➤ włączanie się w kampanie przeciwdziałania przemocy w rodzinie przedstawicieli władz samorządowych, miejskich instytucji oraz organizacji pozarządowych działających na terenie miasta➤ dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na polu przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy w rodzinie➤ mobilność i elastyczność działania kadr podmiotów miejskich➤ wysoka świadomość dotycząca rangi problemu przemocy domowej panująca wśród kadr instytucji miejskich oraz umiejętność wykorzystania istniejącego potencjału w realizacji zadań przeciwdziałania przemocy➤ organizowanie systematycznych szkoleń dla kadry podmiotów, stanowiących trzon miejskich zespołów interdyscyplinarnych	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">➤ postęp w sprawie zmiany społecznych przekonań nt. zjawiska przemocy w rodzinie oraz metod przeciwdziałania mu m.in. na skutek organizowanych ogólnopolskich kampanii społecznych w tej sprawie	<ul style="list-style-type: none">➤ pogłębiający się problem ubóstwa, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin oraz innych problemów społecznych, będących zarówno konsekwencją, jak i źródłem problemu przemocy w rodzinie

<ul style="list-style-type: none">➤ rozwój infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom społecznym➤ akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie➤ wykorzystywanie instrumentów prawnych stworzonych m.in. przez ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493 z późn.zm.) wraz z aktami wykonawczymi➤ funkcjonowanie lokalnej koalicji na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania patologiom społecznym➤ przekonanie kadry zarządzającej podmiotami biorącymi udział w przeciwdziałaniu przemocy domowej o korzyściach płynących ze współpracy międzyinstytucjonalnej i otwartych kanałach komunikacji➤ doświadczenia współpracy pomiędzy miejskimi jednostkami i zakładami oraz innymi instytucjami i podmiotami w przeciwdziałaniu problemom społecznym na terenie Miasta	<ul style="list-style-type: none">➤ brak przejrzystych przepisów prawa w sprawie zunifikowanych narzędzi do rejestrowania aktów przemocy w rodzinie przez przedstawicieli służby zdrowia, oświaty (np. Niebieska Karta) oraz dotyczących zadań, organizacji, składu i zasad funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych przeciwdziałających przemocy domowej➤ niewłaściwe interpretowanie ustawy o ochronie, danych osobowych i innych ustaw prowadzące do zakłóceń lub paraliżu wymiany informacji i podejmowania działań przeciwdziałających temu problemowi➤ mity i stereotypy społeczne oraz własne doświadczenia związane z przemocą, podtrzymujące przemoc domową, powstrzymujące przed ujawnieniem problemu i poszukiwaniem pomocy, powodujące nieuzasadnione oczekiwania społeczne w stosunku do służb podejmujących interwencje wobec przemocy
--	--

IV. Założenia, cele i zadania Programu.

Przystępując do opracowania Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Bielsku-Białej na lata 2010-2013 przyjęto założenie, iż złożona natura problemu przemocy w rodzinie sprawia, że w pragmatyce swoich działań pojedyncze instytucje nie są w stanie same wypracować strategii gwarantujących ich rozwiązanie. Działania wybiórcze, nie obejmujące całego systemu rodzinnego i prowadzone przez różne instytucje bez porozumienia między nimi, przyczynić się mogą do pogłębienia niekorzystnych zjawisk. Miasto, posiadając zasoby ludzkie i rzeczowe służące rozwiązywaniu problemów przemocy społecznych, zamierza rozwijać swoje działania skierowane do rodzin z problemem przemocy domowej, gdyż problemy te wymagają zaangażowania we współdziałanie ze strony wielu służb społecznych, a pojedyncze instytucje nie są w stanie same pomóc rodzinom w przezwyciężeniu ich trudnej sytuacji życiowej. Tworzenie i rozwój zintegrowanego, interdyscyplinarnego, skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wymaga działań

w czterech nurtach kierowanych do różnych grup odbiorców: działań uprzedzających, interwencyjnych, wspierających i korekcyjno-edukacyjnych.

Program w założeniach uwzględnia specyfikę miasta Bielska-Białej, posiadane zasoby instytucjonalne, podejmowane dotychczas działania na terenie miasta oraz szanse płynące z otoczenia. Odpowiada na potrzeby wskazane przez społeczności lokalne. Zakłada współpracę podmiotów o lokalnym i ogólnopolskim zasięgu działania. Przewiduje monitoring i ewaluację działań dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Realizacja zadań Programu odbywać się będzie zgodnie z następującymi zasadami:

1. Traktowanie zjawisk przemocy w rodzinie jako sytuacji wieloaspektowej, nie tylko interpersonalnej relacji interpersonalnej: sprawca – ofiara.
2. Zwiększanie bezpieczeństwa ofiary przemocy i dzieci stanowi priorytet podejmowanych działań.
3. Zwiększanie świadomości praw osobistych ofiar. Porządkowanie u ofiar wzorca normy i patologii, zdrowia i choroby. Pomnażanie mocy osobistej ofiar poprzez zmniejszanie poczucia zagrożenia, osamotnienia, niezrozumienia, zwiększanie poczucia siły, kompetencji.
4. Interdyscyplinarność w podejściu do konstruowania planu pomocy ofierze.
5. Poufność zgodna z literą prawa i interesami ofiar.
6. Odpowiedzialność członków zespołów interdyscyplinarnych za pełnienie swoich ról zawodowych przy akceptacji ról i odpowiedzialności za ich wypełnianie przez innych członków zespołów.
7. Ustalanie strategii długofalowego procesu pomagania, nie spontanicznej, dorywczej pomocy.
8. Odpowiedzialne odwoływanie się do zasobów ofiar i sprawców przemocy. Uznanie autorytetu dorosłej ofiary w kierowaniu własnym życiem.
9. Dbanie o dostarczanie rzetelnych informacji.
10. Zasada wyłącznej odpowiedzialności sprawcy za stosowaną przemoc niezależnie od tradycji i kultury.

Głównym celem Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie, zwiększenie skuteczności pomocy rodzinom dotkniętym tym problemem. Cel ogólny będzie realizowany poprzez poniższe cele szczegółowe.

Cel 1 Programu - rozwijanie społecznej świadomości i wrażliwości wobec zjawiska przemocy w rodzinie, realizowany będzie w szczególności poprzez zadania:

- 1) organizowanie oraz współuczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach społecznych oraz przedsięwzięciach edukacji społecznej, uwrażliwiających i podnoszących świadomość społeczną na temat zjawiska przemocy w rodzinie i przeciwdziałania mu, promujących wartości rodzinne, relacje oparte na konstruktywnych formach rozwiązywania konfliktów i metody wychowawcze wykluczające używanie przemocy,
- 2) upowszechnianie informacji o naturze problemu przemocy w rodzinie, jej atrybutach, formach, czynnikach ryzyka, możliwościach ochrony i przeciwdziałania przemocy domowej oraz możliwościach uzyskania pomocy na terenie miasta oraz podmiotach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 3) badanie postaw społecznych mieszkańców Bielska-Białej wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

Cel 2 Programu - rozwijanie profilaktyki przemocy w rodzinie adresowanej do różnych grup społecznych, realizowany będzie w szczególności poprzez zadania:

- 1) przegląd, ocena, dofinansowanie i promocja szkolnych programów zapobiegania zjawiskom patologicznym, w tym przemocy w rodzinie, adresowanych do dzieci, młodzieży i rodziców,
- 2) realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych i „grup problemowych” adresowanych do dzieci, młodzieży, nauczycieli i pracowników żłobków, placówek oświatowych oraz opiekuńczo-wychowawczych dotyczących umiejętności niezbędnych w prawidłowym rozwoju osobistym i społecznym, w szczególności konstruktywnej komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów, wychowania bez przemocy,

- 3) realizacja programów ukierunkowanych na rozwój umiejętności wychowawczych rodziców,
- 4) wczesne rozpoznawanie i reagowanie na sytuacje zagrożenia przemocą w rodzinie.

Cel 3 Programu - zwiększanie kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie, realizowany będzie w szczególności poprzez zadania:

- 1) organizowanie specjalistycznych szkoleń i konferencji dla pracowników służb, instytucji i organizacji w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie, o charakterze interdyscyplinarnym oraz dla poszczególnych grup zawodowych, m.in. dla pracowników pomocy społecznej, policji, oświaty, służby zdrowia, instytucji wymiaru sprawiedliwości, kuratorów sądowych,
- 2) superwizowanie pracy realizatorów zadań systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel 4 Programu - zwiększanie dostępności i efektywności pomocy niesionej osobom doświadczającym przemocy w rodzinie w zależności od ich sytuacji i potrzeb poprzez rozwój różnorodnych form wsparcia socjalnego, pracy socjalnej, poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, medycznego, socjalnego, interwencji kryzysowej i psychoterapii, realizowany będzie w szczególności poprzez zadania:

- 1) przeprowadzenie diagnozy potrzeb oraz oceny istniejących zasobów systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta,
- 2) udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie pozostającym w środowisku zamieszkania,
- 3) udzielanie pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie zmuszonym do opuszczenia miejsca zamieszkania,
- 4) wdrożenie standardów oraz procedur postępowania wobec osób doświadczających przemocy i stosujących przemoc w rodzinie, m.in. procedury „Niebieska Karta” dla pracowników służby zdrowia i oświaty,
- 5) uzupełnianie zasobów systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inspirowanie, wspieranie i promowanie nowych rozwiązań, procedur

i instrumentów pracy systemu służących sprawnemu, efektywnemu przeciwdziałaniu przemocy w warunkach lokalnych.

Cel 5 Programu - rozwój zintegrowanego, interdyscyplinarnego, systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, służącego zwiększeniu skuteczności i dostępności pomocy dla rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie: ochronie ofiar przemocy w rodzinie oraz oddziaływaniom interwencyjnym i korekcyjnym kierowanym do sprawców przemocy domowej, realizowany będzie w szczególności poprzez zadania:

- 1) przygotowanie, zawarcie i realizacja porozumień o współpracy, służących realizowaniu programu ochrony ofiar przemocy z udziałem m.in. policji, prokuratury, kuratorów sądowych, uwzględniających kompetencje i zadania podmiotów na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta,
- 2) powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych w odniesieniu do potrzeb rodziny z problemem przemocy
- 3) wypracowanie i wdrożenie procedur współpracy służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- 4) organizowanie spotkań, konsultacji, konferencji i szkoleń interdyscyplinarnych dla podmiotów systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 5) aktualizacja i udostępnienie zainteresowanym służbom, instytucjom, organizacjom oraz mieszkańcom miasta informacji o zjawisku przemocy w rodzinie i zasobach systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także monitorowanie realizacji Programu,
- 6) rozwój otwartej na nowych członków lokalnej koalicji na rzecz pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie i wykorzystanie lokalnych zasobów instytucjonalnych systemu w interdyscyplinarnym, kompleksowym rozwiązywaniu problemów przemocy w rodzinie.

Pełna realizacja wyznaczonych celów Programu będzie uzależniona od stopnia zaangażowania podmiotów systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ich realizację.

V. System przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Bielsku-Białej. Realizatorzy i Partnerzy Programu.

Sprawne funkcjonowanie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Bielsku-Białej zakłada koordynację i spójność działań, w tym dobry przepływ informacji i współdziałanie pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się przemocą w rodzinie.

Zjawisko przemocy w rodzinie wymaga w diagnozie, interwencji i pomocy wieloaspektowego spojrzenia na rodzinę i porozumienia wielu służb społecznych na terenie Bielska-Białej. Złożona natura problemów alkoholizmu i przemocy w rodzinie sprawia, że w pragmatyce swoich działań pojedyncze instytucje nie są w stanie same wypracować strategii gwarantujących ich rozwiązanie. W Bielsku-Białej funkcjonuje system instytucji, organizacji i służb społecznych, który ma na celu przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie, zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i dostępności interdyscyplinarnej pomocy im udzielanej, a także zwiększenie skuteczności działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. System ten wymaga doskonalenia i temu służyć ma niniejszy Program.

System przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Bielsku-Białej oparty będzie na sześciu filarach. Odpowiedzialnym za prawidłowe funkcjonowanie, systemu zostanie Zespół Interdyscyplinarny, powołany na podstawie z art. 6 ust. 2 pkt 4 oraz art. 9a znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Pozostałe filary to: podmioty wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego i powoływanych przez niego grup roboczych, instytucje realizujące procedurę „Niebieskiej Karty”, instytucje wymiaru sprawiedliwości oraz inne instytucje świadczące interdyscyplinarną pomoc. Wszystkie filary systemu są ze sobą związane, a gdy tego wymaga sytuacja, możliwe jest natychmiastowe podjęcie interdyscyplinarnych, zintegrowanych działań. W centrum systemu znajduje się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie. Rozwiązanie to sprzyjać ma zwiększeniu prawdopodobieństwa objęcia jej programem ochrony i pomocy, gdy trafi do któregośkolwiek z filarów systemu przeciwdziałania przemocy. System ma zapewnić sprawną komunikację, interwencję, wszechstronną pomoc i wzajemne wspieranie się podmiotów

w działaniach zmierzających do ochrony ofiary przemocy w rodzinie oraz udzielenia pomocy całej rodzinie uwikłanej w problem przemocy. Rozwojowi systemu służyć ma niniejszy Program, do realizatorów którego należeć będą m.in.: Urząd Miejski Wydział Polityki Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, Środowiskowe Centrum Pomocy, Izba Wyrzeźwień, Miejski Zarząd Oświaty, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej oraz organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości: Komenda Miejska Policji, Prokuratura, Sąd Rejonowy, a w nim m.in. Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej, a także Beskidzka Izba Lekarska, Beskidzka Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych, organizacje pozarządowe, placówki służby zdrowia, placówki oświatowe i inne podmioty, które zostaną wyłonione w trakcie realizacji Programu. Do Partnerów Programu naleć będą m.in.: administracja rządowa, agendy rządowe, media, ośrodki badania opinii społecznej, osoby fizyczne i prawne, wyższe uczelnie oraz instytucje i organizacje wymienione w grupie Realizatorów, będące Partnerami w realizacji innych zadań.

VI. Zasady finansowania Programu.

Realizacja zadań w każdym z obszarów określonych celami szczegółowymi Programu w przypadku jednostek miejskich uzależniona będzie od wielkości środków finansowych przewidzianych corocznie w budżecie miasta. Zadania programu zlecone organizacjom pozarządowym będą uwarunkowane wysokością środków finansowych przewidzianych co roku w budżecie miasta, samorządu województwa oraz kondycją finansową organizacji. Działania ujęte w Programie, należące do zadań administracji rządowej zleconych miastu na prawach powiatu realizowane będą w zależności od zapewnienia środków z budżetu państwa.

Część zadań, m.in. przedsięwzięcia związane z profilaktyką przemocy mogą uzyskać dofinansowanie ze środków własnych gminy przeznaczonych na realizację Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

uchwalanego corocznie przez Radę Miejską. Istnieje również możliwość pozyskania grantów z innych źródeł. Realizacja części zadań nie wymaga dodatkowych nakładów finansowych, stanowiąc wkład własny indywidualnych osób lub wynikając z zadań statutowych uczestników programu.

Zakończenie

Świadomość istnienia przemocy w rodzinie przy powszechnym pragnieniu, by świat widzieć jako miejsce panowania sprawiedliwości i porządku, w którym dom i rodzina jest ostoją bezpieczeństwa, powoduje poczucie frustracji. Badania dotyczące funkcjonowania psychologicznego ofiar wykazują charakterystyczny zespół cech osób doświadczających przemocy. S.Nikodemka w „Świecie Problemów” zamieściła ich szczegółowy opis: „osoby doznające przez dłuższy czas przemocy fizycznej lub psychicznej charakteryzują się niską samooceną, ukształtowaniem biernych mechanizmów radzenia sobie z przemocą, dużą zależnością emocjonalną od swoich partnerów, nasilonym niepokojem i depresją, izolacją społeczną, mają poczucie winy za to co dzieje się w ich związku, są podporządkowane sprawcy, odczuwają w stosunku do niego ambiwalentne poczucie lojalności, często nadużywają alkoholu, środków przeciwbólowych, leków czy nawet narkotyków oraz zapadają na choroby związane z przebywaniem w długotrwałym stresie”.¹²

Kluczem do rozumienia pomagania ofiarom przemocy zdaje się być wobec powyższych informacji słowo „moc”. Jest ono częścią dwóch podstawowych pojęć: przemoc i pomoc. Przemoc rozumieć można jako takie działania, które, niezależnie od formy, upośledzają ostatecznie moc ofiary. Taki jest też cel przemocy, czyniącej z człowieka istotę bezwolną. Akt pomagania jest zatem działaniem zmierzającym do odbudowania konstruktywnej mocy osobistej i kompetencji ofiary przemocy. Takie intencje towarzyszyły w opracowaniu niniejszego Programu i będą przyświecać podejmowaniu interdyscyplinarnych, systemowych działań podczas jego realizacji.

¹² S.Nikodemka: „W świetle badań empirycznych”. W: „Świat Problemów”, 10/2000 Warszawa. s.9

Załącznik Nr 1
do Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony
ofiar przemocy w rodzinie w Bielsku-Białej na lata 2010-2013

Harmonogram realizacji Programu.

Cel ogólny: przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie, zwiększenie skuteczności pomocy rodzinom dotkniętym tym problemem

Cele szczegółowe	Zadania	Realizacja/Działania	Wskaźniki osiągnięcia celu	Realizatorzy i Partnerzy	Termin realizacji
1. Rozwijanie społecznej wrażliwości i świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie	1. Organizowanie oraz współuczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach społecznych oraz przedsięwzięciach edukacji społecznej, uwrażliwiających i podnoszących świadomość społeczną na temat zjawiska przemocy w rodzinie i przeciwdziałania mu, promujących wartości rodzinne, relacje oparte na konstruktywnych formach rozwiązywania konfliktów i metody wychowawcze wykluczające używanie przemocy.	- organizacja kampanii kierowanych do różnych grup adresatów (osób doświadczających, stosujących i świadków przemocy w rodzinie), - współuczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach i współpraca z innymi podmiotami w realizacji społecznych kampanii edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- rodzaj i liczba materiałów informacyjnych upowszechnionych w ramach kampanii, - liczba programów zrealizowanych w ramach kampanii oraz grup odbiorców programów, - audycje, spoty radiowe, artykuły prasowe,	<i>Realizatorzy:</i> Urząd Miejski Wydział Polityki Społecznej, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. MOPS, POIK, ZPOW, ŚCP, IW, MZO, GKRPA, inni <i>Partnerzy:</i> administracja rządowa i agendy rządowe, organizacje pozarządowe media, miejskie jednostki organizacyjne, inni	2010-2013

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Bielsku-Białej na lata 2010-2013

	<p>2. Upowszechnianie informacji o naturze problemu przemocy w rodzinie, jej atrybutach, formach, czynnikach ryzyka, możliwościach ochrony i przeciwdziałania przemocy domowej oraz możliwościach uzyskania pomocy na terenie miasta oraz podmiotach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p>	<p>-audycje, spoty radiowe, artykuły prasowe, -konferencje, spotkania -informatory, -popularyzacja działań podejmowanych w ramach realizacji Programu</p>	<p>-liczba audycji, spotów, artykułów, czas antenowy, -liczba konferencji, spotkań, liczba uczestników, -liczba informatorów</p>	<p><i>Realizatorzy:</i> Urząd Miejski Wydział Polityki Społecznej, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. MOPS, POIK, ZPOW, ŚCP, IW, GKRPA, Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej SR, inni</p> <p><i>Partnerzy:</i> media, miejskie jednostki organizacyjne, inni</p>	<p>2010-2013</p>
	<p>3. Badanie postaw społecznych mieszkańców Bielska-Białej wobec zjawiska przemocy w rodzinie.</p>	<p>-prowadzenie sondaży, badań opinii społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie, -popularyzowanie wyników ww. badań</p>	<p>-liczba sondaży, badań, -liczba raportów, publikacji, informacji zamieszczonych na stronach internetowych</p>	<p><i>Realizatorzy:</i> Urząd Miejski Wydział Polityki Społecznej, inni <i>Partnerzy:</i> ośrodki badania opinii społecznej, media, inni</p>	<p>2010-2013</p>

<p>2. Rozwijanie profilaktyki przemocy w rodzinie adresowanej do różnych grup społecznych</p>	<p>1.Przegląd, ocena, dofinansowanie i promocja szkolnych programów zapobiegania zjawiskom patologicznym, w tym przemocy w rodzinie, adresowanych do dzieci, młodzieży i rodziców.</p>	<p>-przegląd placówek i podmiotów realizujących programy profilaktyczne, -ocena i dofinansowanie realizowanych programów profilaktycznych, -prezentacja programów profilaktycznych przez realizatorów</p>	<p>-liczba podmiotów realizujących programy profilaktyczne, -liczba programów, -wykaz programów do realizacji, -liczba zorganizowanych prezentacji, liczba uczestników</p>	<p><i>Realizatorzy:</i> Miejski Zarząd Oświaty, szkoły, Urząd Miejski Wydział Polityki Społecznej, inni <i>Partnerzy:</i> poradnie psychologiczno-pedagogiczne, organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne, inni</p>	<p>2010-2013</p>
	<p>2. Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych i „grup problemowych” adresowanych do dzieci, młodzieży, nauczycieli i pracowników żłobków, placówek oświatowych oraz opiekuńczo-wychowawczych dotyczących umiejętności niezbędnych w prawidłowym rozwoju osobistym i społecznym, w szczególności konstruktywnej komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów, wychowania bez przemocy.</p>	<p>-prowadzenie programów profilaktyczno-edukacyjnych, psychoedukacyjnych, „grup problemowych” i warsztatów</p>	<p>-liczba programów, -liczba osób objętych programami</p>	<p><i>Realizatorzy:</i> Urząd Miejski Wydział Polityki Społecznej, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. MOPS, POIK, ZPOW, ŚCP, IW, placówki oświatowe, m.in. szkoły, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, żłobki, organizacje pozarządowe inni <i>Partnerzy:</i> organizacje pozarządowe, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, osoby fizyczne i prawne inni</p>	<p>2010-2013</p>

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Bielsku-Białej na lata 2010-2013

	<p>3. Realizacja programów ukierunkowanych na rozwój umiejętności wychowawczych rodziców.</p>	<p>-realizacja i współpraca przy realizacji programów profilaktycznych (m.in. psychoedukacyjnych, wspierających, treningów psychologicznych), -szkolenie i wspieranie rodzin zastępczych, szczególnie tych, w których umieszczono dzieci – ofiary przemocy w rodzinie</p>	<p>liczba podmiotów realizujących programy profilaktyczne, -liczba programów, -liczba uczestników</p>	<p><i>Realizatorzy:</i> Urząd Miejski Wydział Polityki Społecznej, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. MOPS, POIK, ZPOW, ŚCP, IW poradnie psychologiczno-pedagogiczne, organizacje pozarządowe, inni <i>Partnerzy:</i> organizacje pozarządowe, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, osoby fizyczne i prawne, inni</p>	<p>2010-2013</p>
	<p>4. Wczesne rozpoznawanie i reagowanie na sytuacje zagrożenia przemocą w rodzinie.</p>	<p>-identyfikowanie przypadków zagrożenia przemocą w rodzinie, -po ujawnieniu przemocy: postępowanie interwencyjne według procedur ustalonych dla poszczególnych podmiotów i grup zawodowych, -dokumentowanie i przekazywanie informacji o ujawnionych przypadkach przemocy właściwym instytucjom</p>	<p>-liczba i rodzaj placówek, w których wdrożono procedury, -liczba zgłoszonych przypadków przemocy domowej, w tym liczba przypadków, w których zastosowano procedury,</p>	<p><i>Realizatorzy:</i> miejskie jednostki organizacyjne, m.in. MOPS, POIK, ZPOW, ŚCP, IW, BIL, BOiPiP, MZO, GKRPA, placówki służby zdrowia, oświaty, organizacje pozarządowe, inni <i>Partnerzy:</i> policja, organizacje pozarządowe, inni</p>	<p>2010-2013</p>

3. Zwiększanie kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie	1. Organizowanie specjalistycznych szkoleń i konferencji dla pracowników służb, instytucji i organizacji w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie, o charakterze interdyscyplinarnym oraz dla poszczególnych grup zawodowych, m.in. dla pracowników pomocy społecznej, policji, oświaty, służby zdrowia, instytucji wymiaru sprawiedliwości, kuratorów sądowych.	- szkolenie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych, - szkolenie grup zawodowych przeprowadzających interwencje, - szkolenie grup zawodowych zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej z różnych perspektyw (m.in. psychoterapia, pomoc prawna, interwencja kryzysowa) - organizowanie spotkań, seminariów, konferencji służących rozwojowi współpracy i wymianie doświadczeń w ramach budowania systemu,	Liczba szkoleń, spotkań, seminariów, konferencji liczba przeszkolonych zespołów interdyscyplinarnych, liczba uczestników szkoleń w podziale na grupy zawodowe	<i>Realizatorzy:</i> Urząd Miejski Wydział Polityki Społecznej, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. MOPS, POIK, ZPOW, ŚCP, IW, MZO, Sąd, GKRPA, Prokuratura, inni <i>Partnerzy:</i> organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. MOPS, POIK, ZPOW, ŚCP, IW, MZO, Policja, Sąd, Prokuratura, inni	2010-2013
---	--	--	---	--	-----------

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Bielsku-Białej na lata 2010-2013

	2. Superwizowanie pracy realizatorów zadań systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	-superwizja w placówkach pomocy społecznej, -współpraca z innymi podmiotami systemu w sprawie superwizji	-liczba podmiotów, w których prowadzono superwizję, -liczba uczestników superwizji	<i>Realizatorzy:</i> Urząd Miejski Wydział Polityki Społecznej, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. MOPS, POIK, ZPOW, ŚCP, IW, MZO, GKRPA, inni <i>Partnerzy:</i> organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne, miejskie jednostki organizacyjne, wyższe uczelnie, inni	2010-2013
--	--	---	---	--	-----------

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Bielsku-Białej na lata 2010-2013

4. Zwiększanie dostępności i efektywności pomocy niesionej osobom doświadczającym przemocy w rodzinie w zależności od ich sytuacji i potrzeb poprzez rozwój różnorodnych form wsparcia socjalnego, poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, medycznego, socjalnego, interwencji kryzysowej i psychoterapii	1.Przeprowadzenie diagnozy potrzeb oraz oceny istniejących zasobów systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta	-diagnoza zasobów, -ocena i sporządzenie planu uzupełnienia zasobów	-liczba osób i podmiotów uczestniczących w diagnozowaniu potrzeb,	<i>Realizatorzy:</i> Urząd Miejski Wydział Polityki Społecznej, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. MOPS, POIK, ZPOW, ŚCP, MZO, GKRPA, organizacje pozarządowe, BIL, BOIPiP, szkoły, przedszkola, żłobki, placówki służby zdrowia i oświaty, inni <i>Partnerzy:</i> organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne, miejskie jednostki organizacyjne, wyższe uczelnie, inni	2010-2013
--	---	--	---	---	-----------

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Bielsku-Białej na lata 2010-2013

	<p>2. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy w rodzinie pozostającym w środowisku zamieszkania</p>	<p>-podejmowanie procedury „Niebieska Karta”, -interwencja kryzysowa, w tym z wykorzystaniem procedury „Niebieska Karta”, praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, w tym psychologiczne, pedagogiczne, prawne, socjalne, -prowadzenie działań interwencyjnych, informacyjnych i doradczych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym prowadzenie Telefonu Zaufania „Niebieska Linia”, - realizacja programów interwencyjnych oraz programów terapeutycznych dla osób z doświadczeniem przemocy, również przemocy w rodzinie, adresowanych do dorosłych i dzieci, - realizacja programów motywujących do rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie, -diagnostyka, interwencja, zabezpieczenie odpowiednich warunków do przesłuchań i pomoc dzieciom – ofiarom i świadkom przemocy w rodzinie;</p>	<p>-rodzaj i liczba udzielonych porad, -liczba podjętych interwencji kryzysowych, -liczba sporządzonych „Niebieskich Kart”, -liczba, rodzaj realizowanych programów, -liczba rodzin, w których skutecznie rozwiązano problem przemocy</p>	<p><i>Realizatorzy:</i> miejskie jednostki organizacyjne, m.in. MOPS, POIK, ZPOW, ŚCP, MZO, GKRPA, szkoły, przedszkola, żłobki, organizacje pozarządowe policja, placówki służby zdrowia i oświaty, inni</p> <p><i>Partnerzy:</i> organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne, miejskie jednostki organizacyjne, BIL, BOIPiP, inni</p>	<p>2010-2013</p>
--	---	--	---	---	------------------

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Bielsku-Białej na lata 2010-2013

	3.Udzielanie pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie zmuszonym do opuszczenia miejsca zamieszkania	-udzielenie bezpiecznego schronienia ofiarom przemocy oraz dzieciom z rodzin z problem przemocy domowej, -zapewnienie stacjonarnej pomocy specjalistycznej,	-liczba osób, którym udzielono schronienia ze względu na przemoc w rodzinie, -liczba osobodni pobytu ofiar przemocy w hostelu POIK, -liczba dzieci krzywdzonych skierowanych do opieki zastępczej, liczba i rodzaj pomocy specjalistycznej udzielonej ofiarom przebywającym w hostelu, -liczba rodzin, w których skutecznie rozwiązano problem przemocy	<i>Realizatorzy:</i> miejskie jednostki organizacyjne, m.in. MOPS, POIK, ZPOW, ŚCP, organizacje pozarządowe, inni <i>Partnerzy:</i> organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne, miejskie jednostki organizacyjne, inni	2010-2013
--	--	--	--	---	-----------

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Bielsku-Białej na lata 2010-2013

	<p>4. Wdrożenie standardów oraz procedur postępowania wobec osób doznających przemocy i stosujących przemoc w rodzinie, m.in. procedury „Niebieska Karta” dla pracowników służby zdrowia i oświaty</p>	<p>-zorganizowanie spotkań w celu ustalenia dotychczasowych i przygotowania nowych rozwiązań, -zbieranie okresowych informacji dotyczących realizacji Programu od realizatorów i partnerów, -przygotowanie wystąpień w sprawie procedur, -zaangażowanie do tworzenia procedur w szczególności placówek służby zdrowia i oświaty, -realizacja procedury „Niebieska Karta”,</p>	<p>-liczba i rodzaj podmiotów stosujących ujednolicone procedury udzielanej pomocy ofiarom, świadkom i sprawcom przemocy ze szczególnym uwzględnieniem procedury „Niebieskie Karty”, -liczba interwencji w przypadku ujawnienia przemocy, w tym przypadków, w których zastosowano procedury, z uwzględnieniem „Niebieskiej Karty”, -liczba innych podejmowanych działań (spotkania - liczba uczestników, konferencje, publikacje)</p>	<p><i>Realizatorzy:</i> Urząd Miejski Wydział Polityki Społecznej, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. MOPS, POIK, ZPOW, ŚCP, MZO, GKRPA, organizacje pozarządowe, BIL, BOIPiP, policja, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, inni</p> <p><i>Partnerzy:</i> organizacje pozarządowe miejskie jednostki organizacyjne, inne podmioty, inni</p>	<p>2010-2013</p>
--	--	---	---	---	------------------

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Bielsku-Białej na lata 2010-2013

	<p>5. Uzupelnianie zasobow systemu przeciwdzialania przemocy w rodzinie oraz inspirowanie, wspieranie i promowanie nowych rozwiazań, procedur i instrumentow pracy systemu sluzacych sprawnemu, efektywnemu przeciwdzialaniu przemocy w warunkach lokalnych.</p>	<p>-dofinansowanie dzialalności, a takze zakup materialow i wyposazenia dla jednostek dzialajacych na rzecz przeciwdzialania przemocy w rodzinie, -zwiększenie dostępnosci bezplatnego poradnictwa prawnego, -stworzenie warunkow umozliwiajacych ofiarom przemocy otrzymywanie mieszkam socjalnych, -uzupelnianie zasobow systemu w odniesieniu do wyłaniajacych się potrzeb w wyniku prowadzenia badan i realizowania zadam programu</p>	<p>-liczba dofinansowanych podmiotow i przedsiwziec, -liczba mieszkam socjalnych przyznanych ofiarom przemocy, -liczba nowych podmiotow i przedsiwziec uruchomionych w związku z ujawnionymi potrzebami</p>	<p><i>Realizatorzy:</i> Urząd Miejski Wydział Polityki Społecznej, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. MOPS, POIK, ZPOW, ŚCP, MZO, ZGM, organizacje pozarządowe, BIL, BOiPiP, placowki oswiatowe, placowki sluzby zdrowia, policja, organizacje pozarządowe, GKRPA, inni</p> <p><i>Partnerzy:</i> organizacje pozarządowe miejskie jednostki organizacyjne, inni</p>	<p>2010-2013</p>
--	--	--	---	--	------------------

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Bielsku-Białej na lata 2010-2013

5. Rozwój zintegrowanego, interdyscyplinarnego, systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, służącego zwiększeniu skuteczności i dostępności pomocy dla rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie: ochronie ofiar przemocy w rodzinie oraz oddziaływaniom interwencyjnym i korekcyjnym kierowanym do sprawców przemocy domowej	1. Przygotowanie, zawarcie i realizacja porozumień o współpracy, służących realizowaniu programu z udziałem m.in. policji, prokuratury, kuratorów sądowych, uwzględniających kompetencje i zadania podmiotów na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta	-przygotowanie porozumień, -wystąpienie w sprawie zacieśnienia współpracy w przedmiocie ochrony ofiar przemocy w rodzinie i przeciwdziałania przemocy w rodzinie w postaci zawarcia porozumień, realizacja zawartych porozumień	-liczba przygotowanych porozumień, -liczba wystąpień, -liczba podpisanych i realizowanych porozumień	<i>Realizatorzy:</i> Urząd Miejski Wydział Polityki Społecznej, inni <i>Partnerzy:</i> policja, prokuratura, sąd, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. MOPS, POIK, ZPOW, ŚCP, MZO, organizacje pozarządowe, BIL, BOIPIP, placówki oświatowe, GKRPA, placówki służby zdrowia, Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej SR, inni	2010-2013
--	--	--	--	---	-----------

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Bielsku-Białej na lata 2010-2013

	2. Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych w odniesieniu do potrzeb rodziny z problemem przemocy	-powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego, -przygotowanie spotkań i spraw, które mają być przedmiotem spotkań Zespołu interdyscyplinarnego i powołanych przez niego grup roboczych, -zapraszanie do pracy w zespołach przedstawicieli nowych podmiotów, w zależności od potrzeb rodzin z problemem przemocy -przygotowanie porozumień, wystąpienie z inicjatywą zawarcia porozumień, realizacja zawartych porozumień,	-liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego i podmiotów, które oni reprezentują, -liczba grup roboczych i ich spotkań na terenie miasta, -liczba spraw nad którymi pracował Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze, -liczba zawartych porozumień w sprawie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych	<i>Realizatorzy:</i> miejskie jednostki organizacyjne, m.in. MOPS, POIK, ZPOW, ŚCP, MZO, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej SR, GKRPA, inni <i>Partnerzy:</i> inni	2010-2013
--	---	--	--	--	-----------

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Bielsku-Białej na lata 2010-2013

	3. Wypracowanie i wdrożenie procedur współpracy służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	- zorganizowanie spotkań, przygotowanie wystąpień w sprawie procedur, - zaangażowanie do tworzenia i realizacji procedur w szczególności placówek służby zdrowia i oświaty	- liczba podmiotów stosujących wypracowane, ujednolicone procedury udzielanej pomocy ofiarom, świadkom i sprawcom przemocy ze szczególnym uwzględnieniem procedury „Niebieskie Karty”, - liczba interwencji w przypadku przemocy w rodzinie, w tym przypadków, w których zastosowano ustalone procedury, ze szczególnym uwzględnieniem „Niebieskiej Karty”	<i>Realizatorzy:</i> Urząd Miejski Wydział Polityki Społecznej, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. MOPS, POIK, ZPOW, ŚCP, MZO, BIL, BOIPiP, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, GKRPA, Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej SR, Prokuratura, Sąd Rejonowy, Policja, inni <i>Partnerzy:</i> placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe miejskie jednostki organizacyjne, inni	2010-2013
--	---	---	---	---	-----------

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Bielsku-Białej na lata 2010-2013

	4. Organizowanie spotkań, konsultacji, konferencji i szkoleń interdyscyplinarnych dla podmiotów systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	-szkolenie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych -organizowanie spotkań, seminariów, konferencji służących rozwojowi współpracy i wymianie doświadczeń w ramach budowania systemu,	-liczba szkoleń, spotkań, seminariów, konferencji -liczba przeszkolonych zespołów interdyscyplinarnych, -liczba uczestników szkoleń w podziale na grupy zawodowe	<i>Realizatorzy:</i> Urząd Miejski Wydział Polityki Społecznej, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. MOPS, POIK, ZPOW, ŚCP, MZO, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, GKRPA, Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej SR, Prokuratura, Sąd Rejonowy, Policja, inni <i>Partnerzy:</i> organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne, miejskie jednostki organizacyjne, inni	2010-2013
--	--	---	--	---	-----------

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Bielsku-Białej na lata 2010-2013

	<p>5. Aktualizacja i udostępnienie zainteresowanym służbom, instytucjom, organizacjom oraz mieszkańcom miasta informacji o zjawisku przemocy w rodzinie i zasobach systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także monitorowanie realizacji Programu</p>	<p>-audycje, artykuły prasowe, -konferencje, spotkania -informatory, -popularyzacja działań podejmowanych w ramach realizacji Programu</p>	<p>-liczba audycji, artykułów, czas antenowy, -liczba konferencji, spotkań, liczba uczestników, -liczba informatorów</p>	<p><i>Realizatorzy:</i> Urząd Miejski Wydział Polityki Społecznej, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. MOPS, POIK, ZPOW, ŚCP, MZO, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, GKRPA, Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej SR, Prokuratura, Sąd Rejonowy, Policja, inni</p> <p><i>Partnerzy:</i> media, miejskie jednostki organizacyjne, inni</p>	<p>2010-2013</p>
--	--	--	--	---	------------------

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Bielsku-Białej na lata 2010-2013

	<p>6. Rozwój otwartej na nowych członków lokalnej koalicji na rzecz pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie i wykorzystanie lokalnych zasobów instytucjonalnych systemu w interdyscyplinarnym, kompleksowym rozwiązywaniu problemów przemocy w rodzinie.</p>	<p>-organizowanie publicznych spotkań, dyskusji i debat oraz innych wspólnych przedsięwzięć</p>	<p>-liczba wspólnych inicjatyw, spotkań interdyscyplinarnych, dyskusji i debat</p>	<p><i>Realizatorzy:</i> Urząd Miejski Wydział Polityki Społecznej, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. MOPS, POIK, ZPOW, ŚCP, MZO, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, GKRPA, Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej SR, Prokuratura, Sąd Rejonowy, Policja, inni</p> <p><i>Partnerzy:</i> organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne, miejskie jednostki organizacyjne, inni</p>	<p>2010-2013</p>
--	--	---	--	--	------------------